

Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego

Briefing prasowy

SUBREGION CENTRALNY – KATOWICE, 11.02.2025

Paweł Jaworski

**Dyrektor Departamentu Adaptacji
do Zmian Klimatu i Polityki Miejskiej
Ministerstwo Klimatu i Środowisko**

Rafał Adamczyk

Członek Zarządu Województwa Śląskiego

Harmonogram nadchodzących prac

nad Regionalnym Planem Adaptacji
do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego

- Opracowanie opcji adaptacji
- Konsultacje społeczne

luty 2025

marzec
2025

- Ocena i wybór opcji adaptacji

- Przygotowanie RPA

luty-kwiecień
2025

luty-sierpień
2025

- Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

- Ostateczna wersja RPA
- Podręcznik „Metoda podejścia i zakres tematyczny RPA”

wrzesień
2025

WARSZTATY DOT. WIZJI, CELÓW, DZIAŁAŃ ADAPTACYJNYCH RPA

- dla mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli nauki
- dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego

• 7-8 stycznia
2025 r.

Subregion centralny
Katowice

Subregion zachodni
Rybnik

• 14-15
stycznia
2025 r.

• 21-22
stycznia
2025 r.

Subregion południowy
Bielsko-Biała

Subregion południowy
Częstochowa

• 27-28
stycznia
2025 r.

7 lutego 2025 r.
Webinarium
podsumowujące
warsztaty

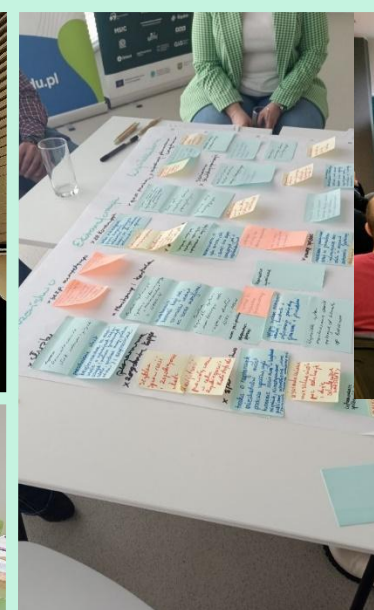
KONSULTACJE
SPOŁECZNE

**KONSULTACJE SPOŁECZNE
ZAŁOŻEŃ REGIONALNEGO PLANU ADAPTACJI
DO ZMIAN KLIMATU DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO**
od 30 stycznia do 19 lutego 2025 r.

Województwo
Śląskie

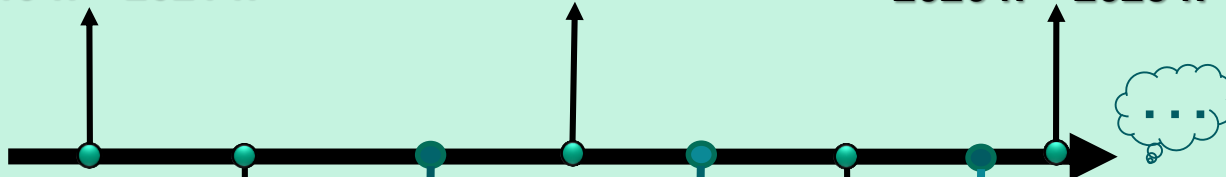
Województwo
Śląskie

2019 r. – 2021 r.

2022 r. – 2026 r.

2026 r. – 2028 r.

2021 r. – 2030 r.

2022 r. – 2027 r.

Działania

Opracowanie **Regionalnego Planu Adaptacji** do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego

Organizacja cyklicznych konwentów klimatycznych **CLIMATE-CON**

Stworzenie elektronicznej platformy i aplikacji, informującej o stanie jakości powietrza

Opracowanie mapy **lokalnego potencjału OZE** w celu ich skutecznego i pełnego wykorzystania

Wymiana doświadczeń, informacji i budowanie współpracy między regionami i **zagranicznymi partnerami**

Sprawną i efektywną realizacją **Programu ochrony powietrza** dla województwa śląskiego

Zwiększenie **świadomości mieszkańców** województwa śląskiego na temat zmian klimatu

Wspieranie **finansowe** działań w regionie

Jarosław Makowski

Zastępca Prezydenta Miasta Katowic

KATOWICE
dla odmiany

Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców

Beneficjent: Ministerstwo Środowiska

Partnerzy: 44 miasta Polski

Termin realizacji: 2017 – 2019

Wykonawca projektu: IOŚ-PIB, IMGW-PIB, IETU, Arcadis

KATOWICE
dla odmiany

UCHWAŁA NR XII/268/19
RADY MIASTA KATOWICE
z dnia 26 września 2019 r.
w sprawie przyjęcia
„Planu adaptacji Miasta
Katowice do zmian klimatu
do roku 2030”

MPA miasta Katowice do roku 2030

CELE STRATEGICZNE/ KIERUNKI

zwiększenie odporności miasta na:

- występowanie ekstremalnych **zjawisk hydrologicznych**
- zjawiska związane z **temperaturą powietrza**
- negatywne skutki zwiększonej **koncentracji zanieczyszczeń powietrza**
- zjawiska związane z **występowaniem wiatru**

CELE SZCZEGÓŁOWE PLANU ADAPTACJI

Zwiększenie odporności miasta na występowanie:

- wyższych temperatur maksymalnych
- fal upałów
- miejskiej wyspy ciepła (MWC)
- deszczy nawalnych
- temperatur przejściowych
- okresów bezopadowych z wysoką temperaturą
- niedoborów wody
- powodzi nagłych/powodzi miejskich
- powodzi od strony rzek
- burz (w tym burz z gradem)
- przekroczeń norm stężeń zanieczyszczeń powietrza i występowanie smogu

W Katowicach najbardziej wrażliwymi sektorami są:

- Zdrowie publiczne/grupy wrażliwe
- Transport
- Gospodarka wodna

oraz obszar: Tereny niezabudowane

Działania:

- organizacyjne
- edukacyjne
- rozwiązania techniczne

Wybrane działania na terenie miasta

- Dofinansowania do **wymiany nieefektywnych źródeł ciepła** w budynkach osób fizycznych (6488 szt. w latach 2019-2023)
- **Centra przesiadkowe** (3 węzły przesiadkowe Ligota, Brynów i Zawodzie oraz 1 MDA Sądowa) i „**Katowicki Inteligentny System Zarządzania Transportem (ITS)**”
- **BZI: Nowe parki** (Park Kostuchna, minipark Załęże oraz rewitalizacja Parku Boguckiego) i **zwiększanie zielonych przestrzeni publicznych** (np. na ul. Warszawskiej), **zielone instalacje**: zielone dachy, ściany, przystanki – (np. zielone przystanki przy ul. Sokolskiej, Radockiego i Kościuszki)
- Uporządkowanie systemu gospodarowania wodami opadowymi: **zbiorniki retencyjne** (11 249 m³ w latach 2019-2023), **nowa kanalizacja deszczowa** (34 km w latach 2019-2023) , **opracowanie modelu hydraulicznego**
- **Zielony budżet** (2 955 724 zł w 2023 roku)
- **Edukacja klimatyczna w katowickich szkołach – „Klimatyczne Katowice”**

KATOWICE
dla odmiany

Ilona Jędrasik
Zastępca Dyrektora
Instytutu Ochrony Środowiska –
Państwowego Instytutu Badawczego
ds. zmian klimatu i współpracy
międzynarodowej

PROCES OPRACOWANIA RPA PROBLEMY MIAST WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO WYNIKAJĄCE ZE ZMIAN KLIMATU

DR AGNIESZKA KUŚMIERZ

Kierowniczka Zespołu opracowującego RPA

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy

DR AGNIESZKA SOBOL

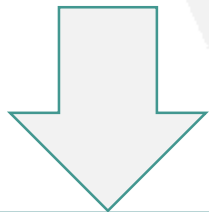
Członkini zespołu opracowującego RPA

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy

RPA – polityka adaptacyjna regionu

RPA jest jednym z elementów **długofalowego planowania rozwoju regionalnego** mającym na celu złagodzenia **nieuniknionych negatywnych skutków obecnych i przyszłych** zmian klimatu.

- przygotowanie władz regionu i władz lokalnych oraz mieszkańców województwa do świadomego reagowania na zagrożenia klimatyczne
- tworzenie warunków do stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w sytuacji zagrożeń klimatycznych

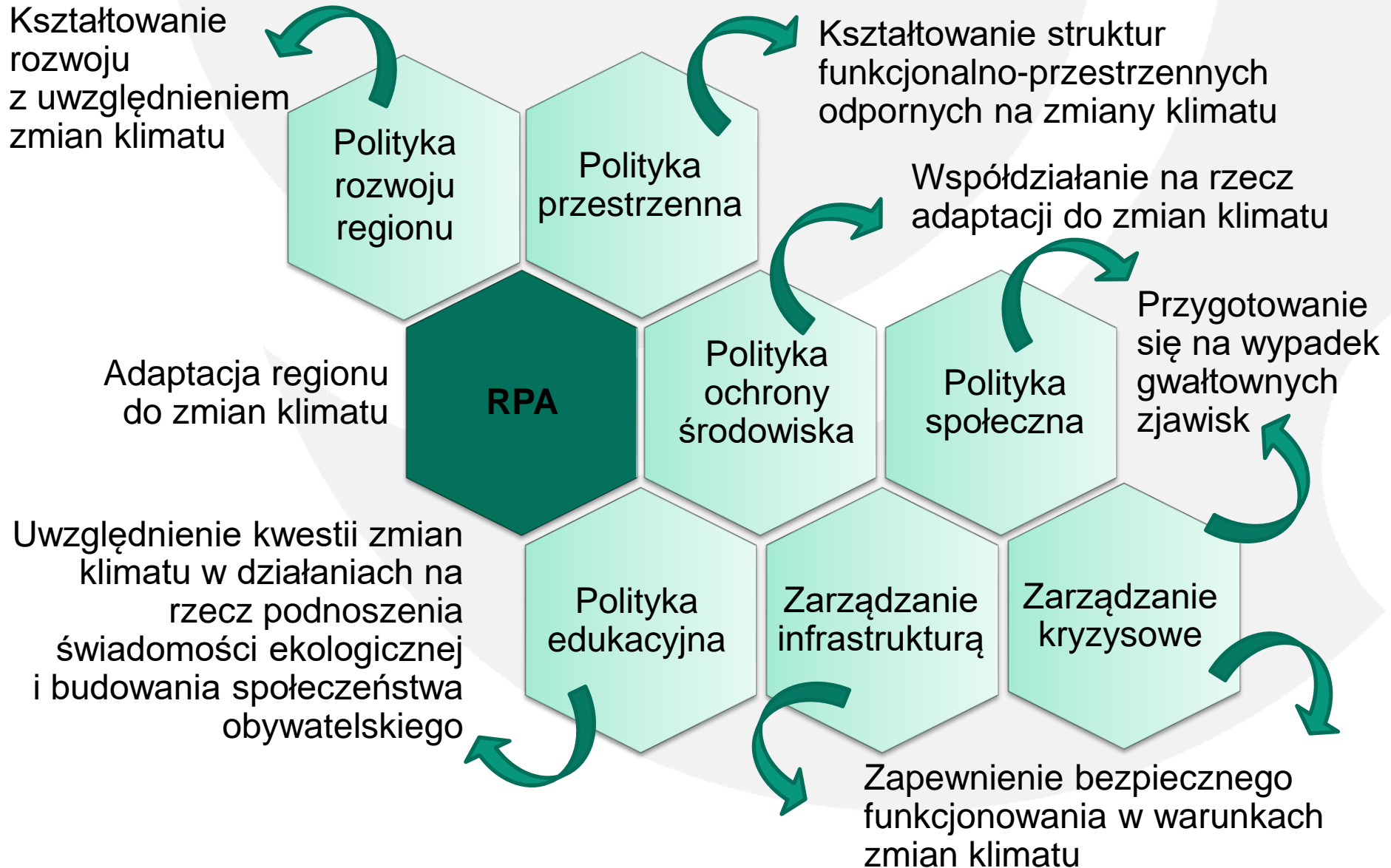

Koordynacyjny charakter RPA

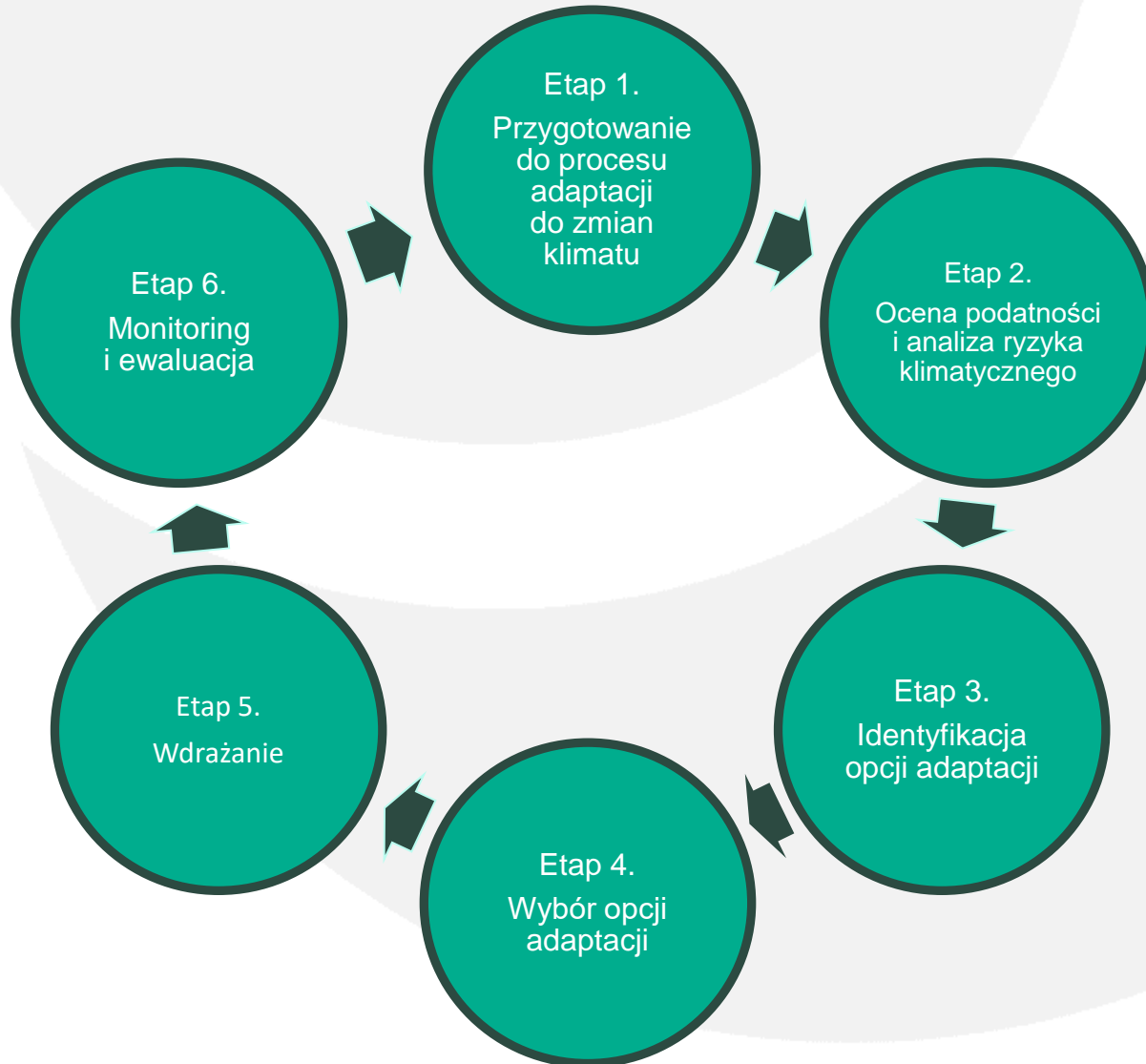

- uwzględnianie prognozowanych skutków zmian klimatu w podejmowaniu decyzji
- planowanie rozwoju regionalnego z uwzględnieniem prognozowanych skutków zmian klimatu

RPA – element polityki regionalnej

Proces opracowania RPA

RPA – polityka horyzontalna

Sektory	Obszary
Zdrowie	Obszary górskie
Gospodarka wodna	Obszary zurbanizowane
Budownictwo	Tereny górnicze i pogórnice
Transport	
Energetyka	
Różnorodność biologiczna	
Lasy	
Rolnictwo	
Dobra kultury	
Turystyka	

Planowanie przestrzenne

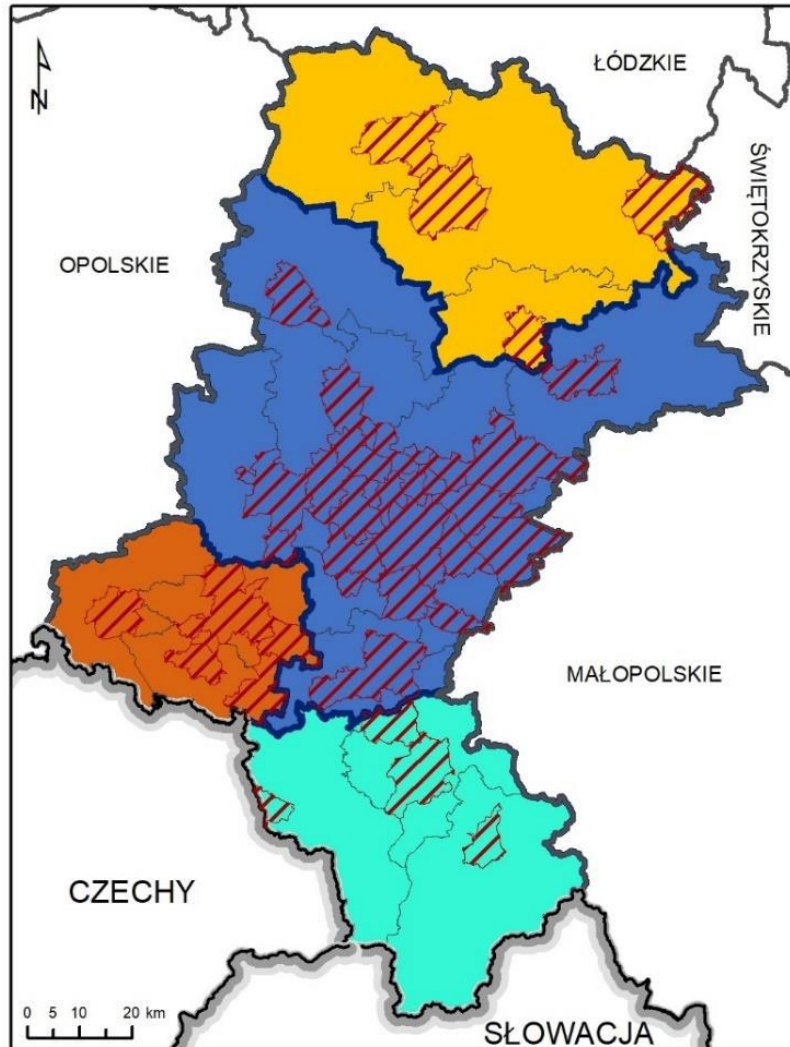
**Różne sektory, różne obszary,
różne podmioty zaangażowane w działania adaptacyjne**

Tereny zurbanizowane

- wyjątkowo silna antropopresja na środowisko;
- kumulacja zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych, w tym duża emisja i imisja zanieczyszczeń;
- duża koncentracja ludności oraz procesów społeczno-gospodarczych;
- duża skala przekształceń przestrzeni;
- duża koncentracja kapitału, zabudowy, infrastruktury.

Tereny zurbanizowane

Objaśnienia symboli

- granica kraju
- granica województwa
- granica powiatu
- granica subregionu

Subregiony Województwa Śląskiego

- Północny
- Centralny
- Zachodni
- Południowy
- obszary zurbanizowane

Obszary zurbanizowane w województwie śląskim

Źródło: na podst. Strategii „Śląskie 2030”

Specyficzne zagrożenia województwa śląskiego związane ze zmianami klimatu – **tereny zurbanizowane**

- notowane są wyższe sumy opadów niż na terenach pozamiejskich, przy jednoczesnym dużym udziale powierzchni uszczelnionych - zagrożenia powodzią, zalaniem, podtopieniami;
- obserwowane są coraz częstsze i dłuższe okresy bezopadowe oraz jednoczesne wysokie temperatury i fale upałów – zagrożenia niedoborów wody i przeciążenia podsystemu zaopatrzenia w wodę;
- koncentracja zabudowy i ograniczony udział powierzchni biologicznie czynnej i szaty roślinnej powoduje występowanie zjawiska miejskiej wyspy ciepła – kumulowanie ciepła przy ograniczonej ewapotranspiracji i niekorzystne warunki termiczne;
- koncentracja działalności gospodarczej, w tym przemysłowej potęguje zagrożenia zmian klimatu - większa awaryjność infrastruktury;
- efekt domina przy ekstremalnych zjawiskach pogodowych - poważne zagrożenie dla ludności, większe straty dóbr majątkowych.

Specyficzne zagrożenia województwa śląskiego związane ze zmianami klimatu – **wrażliwość terenów zurbanizowanych**

Czynnik determinujące wrażliwość na zmiany klimatu	Zagrożenia klimatyczne i modyfikacje klimatu w obszarach zurbanizowanych	Skutki oddziaływania zagrożeń klimatycznych
Warunki życia w mieście		
<ul style="list-style-type: none"> - duża populacja - wysoka koncentracja zabudowy i infrastruktury, w tym duża powierzchnia nawierzchni drogowych - niski udział terenów zieleni - duże znaczenie usług ekosystemowych pełnionych przez tereny zieleni w mieście 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>wysoka temperatura, fale upałów</u> - niskie albedo i miejska wyspa ciepła - niski komfort termiczny - utrudnione przewietrzanie, wymiana i regeneracja powietrza - koncentracja zanieczyszczeń 	<ul style="list-style-type: none"> - stres termicznych, ryzyko przegrzania, udarów, śmierci - straty w gospodarce (niski komfort termiczny nauki i pracy)
Zagospodarowanie wód opadowych		
<ul style="list-style-type: none"> - wysokie uszczelnienie gruntów - niski udział terenów zieleni - niewydolne systemy kanalizacyjne - koncentracja ludności i majątku, w tym występowanie ważnych społecznie kulturowo obiektów 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>intensywne opady</u> - <u>powodzie, w tym powodzie błyskawiczne</u> - <u>długotrwałe okresy bezopadowe</u> - <u>susza</u> - ograniczone możliwości infiltracji i retencjonowania wody - przyspieszenie spływu wód opadowych 	<ul style="list-style-type: none"> - zagrożenie wypadkami i śmiercią - straty i szkody w majątku - ryzyko zniszczenia obiektów cennych społecznie i kulturowo

Znaczenie błękitno-zielonej infrastruktury w adaptacji do zmian klimatu na terenach zurbanizowanych

- poprawa lokalnego mikroklimatu;
- redukcja efektu miejskiej wyspy ciepła;
- zwiększenie retencji wód opadowych poprawiające stan jakościowy i ilościowy wód;
- wspomaganie ochrony przeciwpowodziowej;
- ograniczanie erozji gleb i ochrona przeciwsuwiskowa;
- poprawa jakości powietrza;
- zapewnienie stabilność ekosystemów i przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej.

Wzmacnianie
odporności
klimatycznej

Korzyści z opracowania RPA

- ❑ Przeprowadzona diagnoza województwa w kontekście adaptacji do zmian klimatu na podstawie danych, informacji i wiedzy
- ❑ **Zaplanowane długofalowe działania adaptacyjne**
 - jakie działania adaptacyjne podejmować
 - które działania adaptacyjne powinny mieć wysoki priorytet
 - kto jest odpowiedzialny za wdrożenia działania
 - z kim można podjąć współpracę we wdrażaniu działań adaptacyjnych
 - jakie są potencjalne źródła finansowania działań
 - jak sprawdzić postępy w adaptacji do zmian klimatu
- ❑ Podstawa do starania się o środki zewnętrzne na adaptację do zmian klimatu
- ❑ Uzasadnienie do udziału w projektach (program LIFE, Horyzont, Fundusze Norweskie, środki NFOŚiGW na inne projekty)
- ❑ **Zwiększenie potencjału adaptacyjnego**

**Zapraszamy
do odwiedzenia strony internetowej
poświęconej adaptacji do zmian klimatu
w województwie śląskim:**

powietrze.slaskie.pl/content/klimat

oraz

FB: [slaskie.dlaklimatu](https://www.facebook.com/slaskie.dlaklimatu)

**Zapraszamy
do udziału w konsultacjach
społecznych założeń do Regionalnego
Planu Adaptacji do zmian klimatu
dla Województwa Śląskiego
(30.01.2025 – 19.02.2025)**

Konsultacje społeczne Założeń RPA

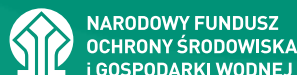

DZIĘKUJEMY!

Zapraszamy do kontaktu:

rpaslaskie@ios.edu.pl

klimat@slaskie.pl

**Województwo
Śląskie**

